

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Hilkhot Rav Alfasi

‘im kol ha-nimtsa be-sifre ha-Alfasi she-nidpesu le-fanay ‘ad ha-yom
ḥadashim gam yeshanim

Ḥeleḳ rishon me-Hilkhot Rav Alfasi

Alfasi, Yiṣḥāq Ben-Ya‘aqov

<יספלא > בקעי וב קחצי

Amsterdam, 480 [1719 oder 1720]

המדקה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10380

הקדמה

פתיחת הרמב"ן בספר מלחמת ה'

הקדמה ומנוגות להדריה והלמות לסקריה אשר הם ראויים להקרא מלאכי אלהים :
וזה כבוד כבוד הרב אשר חי נשפט אתו וזכור הוא לחיי עולם התנולקתי אליו מבואר
בפתיח דבריו . ומה נמצא בה אחריו . מה מקומו מדגש אחריו נעמו . ברוך הוא
וברוך עמו . והאלהים אשר ממנו לבדו אירא . יראנו מקורו ונפלאות וחסד כימינו
קץ הפלאות . יסיר מסוה המגפה מעינינו . ונאמר שבעים שנים בימינו . ויקיים
בנו מקרא שכתוב ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו אתי כי
כלם ידעו אותי למקטעים ועד גדולם כי אשיב את שבתם ורחמתי :

גבר לבבך בזמן נשומך
רמז אגודך לנאם בנו נחמן

בחדר בסיס ומרא	שבת ויקרא	אסדר ותיקרא	בסומי כנורא :
לארזוי קמי	אלם שכלל רומי	ועומקי וקדומי	חשוכו ונסורא :
והוא די מן לא מה	עבר מלך כמה	וכל לזריר עלמא	בליבו ובמורא :
ועל ארבע חיון	ובמה חילון	רמיו ליה ברסון	והליס ביה כקרא :
ובלהן גיורא	ברישיהן עטובני	בנו נש וליוני	ותורא חף שגרא :
דחוא מרא מלכין	מהשפיל דמהלכין	בגוה וחשיבין	לפן ויה חוטורא :
ובדקוין גורבין	ללא אחיה עירין	לרסו אלוים גברא :	כשאש ובסורא :
ועל גבי סוכבו	קוזן דשין רגלוי	ואסני זין אנשי	ודביח מן מרא :
ואף ארבין ושא	והיבי ליה סימא	רביג' מן צושא	בטורבו ובדרא :
ומימרא אלומוס	בפורבו על דימו	למיהב לן מימוס	כאמרא ובדרא :
דלא ליה עקרי	לכאמיניא יוקרי	וגדיל ביה יוקרי	בגברא ובמרא :
וכל לזריר יוקי	וכל דכפין יוקי	ושבע ברעוטי	ושלטן יוקרא :
ודי אשכח וכו	בארזיקויה מלכו	לחשכא מלכו	בדקוקא ובהדרא :
וגוה יבש חבל	כדי לא תקבל	ולעולם יתקבל	לרפא ולמברא :
בדס נשואי יעור	דלא ליהו קיטור	ובר נש דלעור	מיהדר אברא :
וביקח ומשיטא	דמודה על קוטא	וסחוף חף קיטא	ולקיש בגמרא :
ואפיין לא יבש	ברס עיטא יבש	גליוש לכבר סב	דמליקא יקרא :
דאריותין רבה	וכל חסב לכא	משלחי ולא ביה	דמין סבי היקין
ומן סני שריו	ומלא חל שני	דמן סבי היקין	ומשרא כל קטרא :
כען ספרא ביק	וביה בחלן נדין	באחיות אסירין	בלא דעתא כדרא :
מפרק כל המיין	בחיבור גר אלסין	דאי' ביה מגיבין	וגלא כל סהירא :
ובביר חף גמיר	למפסר כל המיר	ובליש כל עמיר	דשולקא סהירא :
וחספסו דו מחתא	ומרגלי קוחא	והוא בני ביקא	באשלות סדרא :
ומן עיל יתמבר	דעס ספרין יתבר	וליתיה נגר	להורעא שגרא :
ואשרין על אמן	דברבו מן חמן	מתקן מסיחין	ומיניה ליה סגרא :
ועין אלסא טהויה	והדרים חף זיויה	לקן די ליה חזי	ובעגלא היבליה
וכיחא קמבל ליה	סקקריחא דליה	דביהוה על אקרא :	

אמר משה בר נחמן ז"ל

תחלת כל דבור . ופתיחת כל חבור . לנקש בו רטון מיי . כי תחלת חמ' יראתי . אליו אומיל . ובשמו אסחיל . לזכר עתה בחלק שב' מספרי אמורא וכבר השלמתי מיבורי בחלק ח' על קבול' אחרת כי הרקוחו ימי העוירים . והקדוהי הכתובי' . אש באשי וקנאחי לרבינו הגדול רבי אלכסנדר ז"ל קמא גדולה מעני שראיתי לחוקים על דבריו שלא השירו לו כפי רוב מהלקוחים ענין נכון כל מה שדבר ולא דבר . בגון בכל מה שפירש ולא פסק ראוי בכל מה שפסק לא נשאר עם דבריהם בהלכות וזלתי הדברים הפשוטי' למחילי פסק אין עומדין ובעבור היות רוב דברי הרב ר' רחמי הלוי ז"ל על הענין הזה השיבותי על כל מה שציינו נכון בעניי מספרו בסדרי נזיקין ונשים הלכתי במסלול הדרך אשר הוא ז"ל דרשה לפנינו ואחרי שגיי חמתי ואחרי דרשתי חוקי בנין הדרך כן אהיה כמתבאר במלאכותיו וזוהי לפי כבוד הרב . והוא הלאו האדור ופי עבך וחרס מכל במקומותיו כרוב ממשא כספך דגלילוקינו . לכן נמנעתי בכל הסדר הזה והוא סדר מועד מהשיב על הרב הגונר . וזלתי לנקש את נדקך דואה לומר לקרן דברי רבינו הגדול ולפרש אוקרא ורואה אי שזי מוקר לי וחובה עליו וטוב לנפשי . ואחיה המסתכל ראיתי אין הדבר כן כי יודע כל לוחד קלמאנו שאין במהלוקת מפרשי ראיות גמור' ולא ברוב קטנות חלשות שאין בחכמה הזאת מופת ברור כגון חשבונות הקשורות ובסוגי החכמה : אבל נשים כל מאדנו ודיינו מכל מהלוקת בהרחיק אחת מן הדעות בסכרות מכריעות ונדחק עליה השמועות ונשים וקרון הכשר לבעל דינה מפשטי ההלכות והגון בסוגיות עם הסכמת השכל הכותן אחת קבלתי ויכלתו . וזכרתי כל חסד וירא האלהים בחכמת הגמ' . ויש אשר איתנו מלמדים וזכר על דברי רבינו עם היותם עדין חרוקים בפשטי בסוגיא או בסוגיא אהל מנחתו בזה לגלות און החלומי' כמה שיש בהם מן הגון' ואין אנו מעלימי' מהגדול לכל מסתכל בספרנו מה שנשאר עליה מן הספק ויה מוקר לנו איתנו מעני שאנו נשים ללמוד וכות על הרב הגדול וקברי הראשונים . וכן חובקינו עמו כמו שאורו חמתי ישראל ז"ל להלמודים אמרו כי אחי ספקא דנינא דדי קמימיב לחר מיקה לא מקרע קרקעויה ולא נמנר בהמורן מניה מקרע לא הקרעויה דלמא לא הוא אלא אית לי טעמא במבר לא תגמר מניה שחין לדיון אלא מה שעניו דרשות ואל לנו מזה לחוש לדברי רבינו להחמיר ולא להקל . חס בעיננו המקומות אצל רבותם מחשבתנו נכרת מתוך ספרנו עקרי הדברים מוכרעין בדברי רבינו וחסילו בשולקין הרי הדין סבוק עלינו בלי להקות מדברי ימין ושאל כמו ששנו חכמי היו שנים ח' מעמא וחס' מעבר אחד אורס וחסד מקור חס' היה אחד מהס גדול מחבירי ונחמ' ובמנין הלך אחריו וכל שכן בהיות קודם שהמהלוקת מנועה מעליה סיה לו לומר כבר הורה וכן . וחסד אוק דברית אשר הקומוי בכל הלוקותו בענין ההלכות הדרכות במעבלי נדק והאל אשר בתחלתו כל יעורו מודים . ויודעו את שמו מיוחדים . וכן לי לשון למודים . להנזיח לא ר כל העלומה . ולהודיע בסקות חכמה . וחסו בנח עדין פלכות דבר ועומה יסודותיו . וירנו מדרכיו ונלכה בחרותו : אמן

בראשית

רמישית המחשה בתחילת ארשת השפטים . והוא קבלתי דעיון . והשלמת הגיון . לרומם העלה מערך דמיון . לעלות הנמצא אשר קרו הדעות בהשגתו . והוא הכל והכל מחקו . ולכרך חספן שגולו החכמות בפעולתו . זה ראשית חכמה וזה קבלתי תורה . כי יש עליון גורא . וכן ראשון ואחרון לביריותו בראיו . בהגות שמיים שס אני . חיים וחסד עשה עמדי . וברו ספקי בני . חף ורוע בגורתי אמני . וישין חסדו אותי חפש להקם בבורתי חפש מחספס . ופקודמו סמיה רוחי . להביב אמרים אמת לשלתי . ואחרי הדעות את השם הכבוד והטויה היה בגל לב ובכל נפש ובכל כח ובכל מאד . ושאלת ספיק רטון מחנו להדרינו בדרך ישרה ובקשק מהחילה מלפניו על שיאחז אומרי כי התנולקתי על החבור הוה מנודר משני פנים . האחד מנר החיוב הטוטל עליו לחפש בעניני הקורה והטולת ולהוליא לאור העלמות מלפניו ואין איתנו ראין להעגל בדיעה' ולהקטרל בלמודה ולא לירוח אדם בהרואותיה ומשפטיה כמו שכתוב לא קבור מעני איש ובאשר בא ביאור הכתוב הוא ויקר הכתובים הדומים לו בדברי חמתי ישראל ז"ל . והשני בן חן הספר הוה ברוב דבריו מחדש דברי' שלא באמרו עוד כותב וכו' סיהא ברטון אדם לתלותו בנו לאומן לב לא למסור' מחשבה רק הוא מחדש דברי הקדומי' ושוממות ראשונים יקומם מן האנשים שס עמודי' לתלמוד

התנצלות

אמר הקטן המדפוס משלם ולמן
ריפמן דרשן מווינא ז"ל . כל ימי יגעתי בעבודת הקודש לא שגתי ולא נחתי ולא שקטתי . חף לילוך כימיים על אשרתי אעמוד . כי מלאכת הקדש נפסלת בהיסח הדעת . וכל יגעתי ודעתי הי' לשם שמים . כדי לזכות את הרבים . למען ישועת רבים פתור' אש' ויפולו מעינות וכל מנמתי הי' להיטיל ולזכות בספרים גדולים . רבי הכמות ובגדלי האיונות . בני גברי עטמכו בזמני להטיל לטוב והוה מביסם להדפוס הי' ש"ס . וכבר יאז טבעו בעולם ורואו אפסי ארך את יפיו ועונו והודו והדרו . כי אחוסי המלאכה הנהדרת כחשך נדפס בלמטה וס' ד' . לא הספקתי ולא גרעתי . כי אוקו דמטום הוא במשכח ורואו לגמור עליו את ההלל . ומא לי לרבות לספר משכחו כי המסור סמות און לריכין ראי' . ואנרך את השם על סוכני להחליל וקרוב לגמור . והנינו עדיין עוסק בו וגמדיקי בדעמי לוססיף על הדבר ועלה בדעמי להדפוס את ספר ה' ר' . יען הוא שכל לתלמוד כמו שגמלא בספרי הראשונים ששאלו על אורות וסדר הלימוד והסניו מספרי ה' ר' הס ראו לנו להנות בו על אשר לא חסר ממנו כל טוב . ובשרע בעת ובעונה הזאת שגמלאים בטובים וישים ועל גדויות מזה עמים ובסוחים אשר מרים למאכל ונהיגים לקרופה . כמו שנדפסו בלמטה וס' ד' . פתי' הדוינים האמולסמים המונחקים וממוחוס לרינים הי' הקורני

התנצלות

שחיינו כמסור"ר יוסף בן הרב כמסור"ר **עקיבא בער** ז"ל - וטני לו בזמנה לו הקורני כמסור"ר **בישה פ"פ** ז"ל אשר גדלו והללינו •
 וגם פשו פרו לשאר ולרומם ולהדר את ספר **הקרי"ה** ז"ל • ולקטעו בתכשיטין הראויים אשר ערחו ולקטעו את כל מפרשיו והשייטות לו וקלו בו
 וזיווגים אים אים על דגלו ה"ה • פירשיו • והרין • וני • ובעל המאור • ומלחמות ה' • ושלפי הנבחרים • וכפר הנבדרכי עם
 חדושי הגאון מהר"ם מזיקטין • ושערי שבועות עם חדושי אנשיו שם ד"ת • שארית יוסף • ומרריו ליווא מפראג •
 וגדולת כרדכי • ומריח • למען לא יחסר כל טוב מתורתנו הקדושה וכל כוננתם ה' לזכות הרבים • כי קמא קמא דמעו וניידו לרוב חנינותם
 וערמו בכל חסם להחזיר העטרה ליושנה והדרו אותה כמה שראוי לה • והיא היא הסבה אשר הכריחני להדג אותה • כי עכשו אינם נמאליש
 אפילו אחד בעיר וטנים במשפחה • וזו ומי שיש לו מקלים על דמיו כנכסי דבו בר מריון ורובו ככולו אין לו לקנותם • גלל כן
 שנסתי מקני ואורתי כגבר הללי לנסם בעובי הקורה להקחיל במלצכה כו • אשפי שגדולה היא אלי והואלה מרובה מ"ש
 בחסד אל נסחקי • ועליו נשענתי • ובגור הנור אשר לפניו בלוי' מחשבתי • יעור לו האיל שבונתי רע' •
 וגם זכות הקורה והוגי ולומדי יעמוד לי • להניח מחשבתי אל הפועל שלא אבזם ולא אכלם להוציא
 לאור קבלתה • ומעקה כפי שחזוק אל ה' שיצורני לגמור את אשר החלתי וזכות הקורה
 וזכות הרבים יעמוד לי ולודעי ולודעי זרעי • ויקיים כי מקרא שכתוב •
 לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך **מעשה** ועד
 עולם לפ"ה •

